

ELŐSZÓ

A gyulafehérvári római katolikus hittudományi főiskola tanárai 2004-ben ismét jelentkeznek a Stúdia folyóiratukkal. A benne található tanulmányokat bármennyire nehéz is egy teológiai fogalommal egybefogni, mégis megteesszük a „papság” szóba tömörítve. A papi hivatással együtt járó köteleességek és feladatok, a papság örökös nagy problémái – történelmi háttérrel megvilágítva – kerülnek terítékre.

A papnak az ige hirdetését teljesítő feladatai között találjuk a hittitkok értelmezését a „gyöngye értelem” fényében. Ezt sugallja Bruncsák István írása már a címében is. Korunkban az eltörpült értelem újra teret biztosít a hitnek. A szerző a „gyöngye gondolkodás” szaktekintélyeinek segítségével a Megtestesülés (Isten „gyöngyévé”, „evilágivá” válását) mélyeséges hittitkát is ésszerűen próbálta megközelíteni. S a hívő ember számára egészen megnyugtató végkövetkeztetésre jut: a szekularizált világunkban a gyöngye értelem továbbra is jó szolgálatot tehet az igazságkereső embernek.

Bara Zoltán tanulmányában a keresztény ókornak arra a tudós papjára, Órigenészre irányítja a figyelmünket, akinek éppen pappaszentelése az alexandriai egyházból való kiközösítését eredményezte. Ez a nagy keresztény gondolkodó az Isten jóságából kiindulva próbálta megoldani a jövőre feszülő ember problémáját, az örök boldogság elérésének kérdését – az Istenben minden-helyreállítás (apokatasztázis panton) felfogásában.

Tamási Zsolt-József levéltári kutatásainak feltárásából megérezhetjük, hogy a papság megújulása, hivatásához méltó életvitele örökös kihívást és megvalósítást igényel, nemcsak napjainkban, hanem mindig. Az 1848-as egyházmegyei zsinaton és az azt megelőző előtárgyalásokon is ez volt a túlzásokat magában hordozó egyik forradalmi téma.

Mindig komoly gondot jelentett az egyházmegyéek főpásztorainak a papok áthelyezése. A Katolikus Egyház szerkezeti felépítésében hierarchikus jellegű; és a pappaszenteléskor minden pap engedelmességet fogad a mindenkorai főpásztorának, amelyre épül az áthelyezési mechanizmus. De emberileg ítélve az is természetes jelenség, hogy az évek folyamán a pap és a hívek között kialakult emberi kötődések egy-egy áthelyezéskor az elválást fájdalmassá tehetik és teszik. Jó, ha az áthelyezésre vonatkozólag is vannak olyan szabályok, amelyeknek

tiszteletben tartása – Lukács Róbert-Imre tanulmánya szerint is – az oly gyakran kialakuló feszültségek feloldásához vezethetnek.

Az áthelyezési „szabályoknak” figyelembe vétele, gyakorlati érvényesítése nyer konkrét formát Márton Áron plébániai beiktatása történetének fejtegetésénél és az akkor elhangzott, de nyomtatásban először most közölt beszédeiben. Ezekben a beszédekben arra is feleletet kapunk, hogy a feszültségek kiküszöbölésében nagyon sok függ az áthelyezett és új állomáshelyét elfoglaló paptól, annak hivatásában elkötelezett magatartásától.

A lelkipásztorkodó pap feladata közé tartozik a hívekkel való közvetlen kapcsolat. II. Rákóczi Ferenc erdélyi fejedelem vallásossága fokozatosan fejlődött és tökéletesedett. A katolikus főúri családban történt nevelését és a hitben való elmélyülését szerzetesek és papok oktatása, lelki nevelése egészítette ki. Nekik is köszönhető, hogy Rákóczi vallási beállítottsága és egész magatartása követendő példa lehet minden mai keresztény számára – tűnik ki Marton József tanulmányából.

Legnehezebb és ugyanakkor leghálásabb papi szolgálat a betegek lelki gondozása. Feleletre váró kérdés, hogy a halálos betegeknek hogyan, mikor és ki mondja meg a rövidesen bekövetkező igazságot. Tófalvi Géza tudományos cikkéből rájöhettünk arra, hogy az „igazság” közlése a családtagoknak elsőrendű feladatuk, de ugyanilyen fontos szerep hárul a haldokló beteget meglátogató papra is, akitől – talán könnyebben – elfogadja és el is várja a megváltoztathatatlan tény feltárását.

A szerzőkkel együtt reméljük, hogy a Stúdia 6. számának olvasóit sok érdekes és változatos tanulmánnyal örvendeztetjük meg.

Gyulafehérvár, 2004. augusztus 15-én

Marton József
szerkesztő

TARTALOM – SUMAR

BRUNCSÁK ISTVÁN

Hittitok a „gyöngye értelem” fényében

Misterul credinței în lumina „intelectului gingaș”.....

5

BARA ZOLTÁN

Órigenész apokatasztázisizis-tana és teológiai hatástörténete napjainkig

Îvățământul de apocatastasis al lui Origen și istoria influenței sale până în zilele noastre

17

MARTON JÓZSEF

A „katolikus” II. Rákóczi Ferenc vallásossága

Religiositate a „catolicului” Francisc Rákóczi II.....

45

TAMÁSI ZSOLT-JÓZSEF

Papi és szerezetesi fegyelem az 1848-as egyházmegyei zsinat tükrében

Disciplina preoților și ordinelor călugărești în oglinda sinodului diocezan din 1848.....

57

LUKÁCS RÓBERT-IMRE

Egyházi hivatalok

Oficii bisericești

87

MARTON JÓZSEF

Márton Áron plébánosi beiktatása Kolozsváron

Instalare în funcția de paroh a lui Áron Márton în Cluj.....

107

TÓFALVI GÉZA

Igazmondás a halálos betegeknél

Comunicarea adevărului bolnavilor de moarte.....

117

INHALT – SOMMARIO

BRUNCSÁK ISTVÁN

Verità di fede nella luce del „pensiero debole”

Glaubenswahrheiten im Lichte des „schwachen Denkens”.....

5

BARA ZOLTÁN

*L'insegnamento di apocatastasis di Origene e la sua storia di
impero (Wirkungsgeschichte) fino ai nostri giorni*

Die Apokatastasislehre des Origenes und ihre theologische

Wirkungsgeschichte bis zu unserer Zeit..... 17

MARTON JÓZSEF

La religiosità di Francesco Rákóczi II. „cattolico”

Die Religiosität des „katholischen“ Franz Rákóczi II.....

45

TAMÁSI ZSOLT-JÓZSEF

*Disciplina dei sacerdoti e dei religiosi nello specchio del sinodo
diocesano di 1848*

Disziplin der Priester und Ordensleute im Spiegel der

Diözesansinod von 1848.....

57

LUKÁCS RÓBERT-IMRE

Uffici ecclesiali

Kirchliche Ämter..... 87

MARTON JÓZSEF

L'installazione parrocchiale di Áron Márton a Cluj

Die Einsetzung von Áron Márton als Pfarrer in

Klausenburg..... 107

TÓFALVI GÉZA

Comunicare la verità ai malati con malattia mortale

Mitteilung der Wahrheit bei Sterbenskranken..... 117